

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo
krščansko mislečih

učiteljev
in vzgojiteljev.

VERI, VZGOJI, PODOBU.

IV. Letnik

V Ljubljani 15. decembra 1903.

Št. 24.

Epilog.

„Slovenski Učitelj“ zaključuje z današnjo številko svoj četrti letnik. Ob hudem odporu se je list zasnova in z velikimi težavami se je imel boriti ves čas svojega obstanka. Bil je takoj iz početka sprejet od pretežne večine učiteljstva z nezaupljivostjo in od nekaterih voditeljev njegovih z odkritim sovraštvom in surovimi napadi. Predsodki, ki so žal pri mnogoterih tako globoko vkoreninjeni, terorizem, fraze in politični viharji zadnjih let, mu niso pripravili kaj ugodnih tal za delovanje. Ob času, ko je javno življenje razburkano kakor v naših dneh, ko so se politična nasprotstva poostri do skrajnosti, ko smatrajo ljudstvu in krščanskim načelom nasprotne stranke šolstvo in učiteljstvo za svojo domeno, je izkoriščajo v politične namene in izkušajo spraviti v srdit boj zoper vse, ki se z njimi ne zlagajo, ob takem času se malo dá opraviti z mirno besedo in treznimi razlogi. Bolj ko kdaj, je prav sedaj učiteljstvo pod uplivom strankarskega terorizma in političnih intrig, ki je begajo in zavajajo na pota, ki so zanj pogubna. Izrablja se zlasti vprašanje o učiteljskih plačah, da se iz njega crpa politični kapital, da se zlobno neti sovraštvo in podivjanost, in se učiteljstvo spravlja v vedno večje nasprotje z ljudstvom, med katerim ima delovati. Navzlic tem težavam, s katerimi smo se imeli doslej boriti, in ki nas morda še čakajo, vendar ostanemo zvesti svoji nalogi in bodemo tudi v prihodnosti vstrajali na svojem mestu.

Vstrajali bodemo, ker smo prepričani, da je v Slovencih potreba šolskega lista, ki zagovarja večna načela krščanske vzgoje, ki si prizadeva za skupno, složno delovanje duhovstva in učiteljstva, in se ne dá begati od modernih politiških public.

Vstrajali bodemo, ker smo prepričani, da smo po svoji dobri vesti delovali za korist učiteljstva, za njegov ugled in izboljšanje njegovega gmotnega stanja. V tej smeri bodemo delovali tudi v bodoče. Izboljšanje socialnih razmer učiteljskega stanu nam bode vedno pri srcu. A nikdar se takim težnjam ne smejo žrtvovati idealni smotri. In zelo slabo služijo koristim učiteljstva tisti, katerim služi izboljšanje plače za rabo ali bolje za slepilo, da je pehajo v boj zoper posamezne stanove, zoper krščanska načela, v boj zoper ljudstvo in mu tako jemljejo vsak ugled in zaupanje med narodom. Takih struj se bodemo skrbno varovali, dobro vedoč, da ljudski učitelj ima moč in ugled le tedaj, če je v tesni zvezi z narodom, če zanj deluje, če je prešinjen njegovega duha.

Vstrajali bodemo, ker upamo, da se bodo tudi nam kmalu vremena zjasnila ker smo prepričani, da sedanje razmere ne morejo dolgo trajati, in da skoraj trezno misleč učitelji in učiteljice uvidijo, kaj jim je v korist in kaj v škodo.

Zato bode „Slovenski Učitelj“ kakor doslej, tako tudi v prihodnje odločno in neustrašeno zastopal krščanska načela pri šolstvu in vzgoji, pospeševal krščansko organizacijo učiteljstva in se trudil za vzajemno delovanje teh najvažnejših faktorjev vzgoje: družine, cerkve in šole.

Zunanja oblika se bode „Slov. Učitelju“ nekoliko izpremenila. List postane v novem letu mesečnik. A kakor doslej, tako bode tudi v bodoče sprejemal članke in dopise, ki se nanašajo na šolstvo in učiteljstvo. Priporočamo ga vsem somišljenikom v duševno in gmotno podporo.

Odločilni prevrat v zgodovini pedagogike.

(Predaval ob pedagoško-katehetskem tečaju v Solnogradu O. Maurus Wildauer.)

Osodepolen dogodek se je vršil v Italiji dné 28. oktobra l. 312. Cesar Konstantin je stal nasproti svojemu tekmeču Maksenciju pri takozvani „rdeči skali“ ob Tiberi. Šlo se je za življenje in smrt ne samo dveh cesarskih tekmecev, temuč tudi za življenje in smrt krščanstva in poganstva. Križ, katerega so kristijani 300 let zvesto v srcu hranili in ob neizrečenih težavah stano vitno nosili za božjim Izveličarjem, je bil izbral Konstantin za svoje bojno znamenje, dočim je Maksencij pričakoval uspeha od svojih malikov. Bitka se je končala z usodnim porazom Maksencijevim. Blizu milvijskega mostu je premagani vojskovodja padel v Tiberu in z njim se je porušilo rimsko poganstvo. Toda lev je bil sicer smrtno ranjen, ne pa še mrtev. Poganstvo je ležalo na tleh, a moč mu še ni bila pošla. Se enkrat je poganstvo napelo

vse svoje moči za zadnji obupni boj zoper krščanstvo. Vojskovodja v tem boju je bil Julijan, cesarski odpadnik. Ne toliko s surovo silo in krutim preganjanjem, marveč z orožjem duha je skušal Julijan staremu poganstvu pridobiti zmago. A krščanstvu ni bilo dano meriti se s poganstvom v prostem duševnem tekmovanju, temuč odvzeti so mu hoteli izobrazbo duha in srca, zatvoriti so mu hoteli šole, da bi je tem potom uničili. Boj med krščanstvom in poganstvom je postal boj med krščansko in pogansko pedagogiko. Konec tega boja je znan. A s čim je bila zmaga dobljena? Kaj je izpraznilo grško-rimske govorniške in modroslovne šole in kaj je vleklo mladino v tolikem številu v krščanske šole? Z drugimi besedami: s čim je krščanska pedagogika zmagala pogansko in si priborila sijajno bodočnost? Ali so to zmago povzročile sijajne šolske stavbe, ki so napravljale večji vtis? Ali mar boljše plačani učitelji, ki so imeli večjo privlačno silo? Ali mar manjše zahteve glede izobrazbe, kar mladini posebno ugaja? Ne; kot v prvih treh stoletjih, tako tudi sedaj materialna sredstva krščanstvu ne pridobé zmage. Kar dvi guje krščansko pedagogiko visoko nad pedagogiko poganstva, to so njena načela

To prednost bomo tudi mi lahko spoznali, če se ozremo na štiri glavne faktorje vsake pedagogike, na objekt: otroka, na subjekt: vzgojitelja, na sredstva in sledujoč na smoter ali cilj vzgoje.

Kakšno razmerje je vladalo med pogansko pedagogiko in temi štirimi glavnimi činitelji vsake vzgoje?

I.

Če hoče poljedelec svojo njivo dobro obdelati in dobiti z nje bogato žetev, potem dobro vé, da je uspeh v prvi vrsti odvisen od spoznavanja zemlje, s katero ima opraviti. Tudi za vsako vzgojno delovanje je odločilno spoznavanje otroka ali človeka, ki se ima izobraziti ali vzgojiti. Razlika v razumevanju in precenjevanju tega objekta vpliva ne samo na končni uspeh vzgojnega delovanja, temuč povzročuje tudi razna pedagoška načela. Ako hočemo torej pedagogiko paganov prav presoditi, potem se nam takoj vriva prvo glavno vprašanje: „Kakšno je bilo stališče otroka v poganstvu?“

Ni posebno vesela podoba, ki se nam tu odkriva. Najpoglavitnejše in za otroka najusodnejše načelo poganstva je bilo to, da je otrok popolnoma last očeta in države, da je stvar, kateri se cena prisodi le po tem, če je rabljiva za namene očeta ali države. To načelo je otroku že naprej odvzelo vsako pravico. Komaj je bil otrok rojen, že ni imel nikake pravice do življenja, da, če je bil slab ali pohabljen, je imel le eno dolžnost — umreti. Tako sta določala skoraj pri vseh narodih starega veka javno pravo in zakon. Kakšne nečloveške posledice je povzročilo tako naziranje! Glas narave se je moral zatreti in kar se ne zgodi niti pri divjih zvereh, to je prišlo v navado pri ljudeh. Izpostavljanje, prodajanje otrok, umor in kar je še hujše, zloraba otrok, vse to je bilo pri Grkih, Rimljanih, Germanih, Indijanih in Kitajcih dovoljeno. Koga ne boli srce, če bere, da so v Šparti vsako novo-

rojeno dete na povelje vlade preiskali in če je bilo slabotno, v prepad treščili. Še manj kot dečke so cenili deklice, in to tudi pri otrocih prostih ljudij. Otroci sužnjev so namreč še manj veljali, saj celo odrasli suženj ni imel pravice do življenja.

Celo strogo-nravni Kato je želel velik dobiček iz kupčije s sužnji in otroki in Plato, najidealnejši pedagog poganstva, je postavil umor in izpostavljanje otrok kot zapoved. Toliko je cenilo in prisojalo pravice otroku poganstvo!

Preveč se temu ne smemo čuditi, če upoštevamo, da pogani niso poznali nikakega nadnaravnega smotra pri človeku, da so ga cenili le po svetnih, materialnih ozirih. Posledica tega naziranja je bila tudi neplodnost poganske morale in strašen pesimizem, kateremu je bilo geslo: Najbolje je ne rojen biti, za tem pa najboljše kmalu umreti.

Strašen moralen bankerot se nam razodeva v teh besedah, in jasno je, da se na takem temelju ne more sezidati poslopje prave plemenite pedagogike.

Pa morda je vsak otrok, ki je smrti ušel, dobil skrbne vzgojitelje.

Prva naravna vzgojiteljica je mati. Njej pripada prvi in najvažnejši del vzgoje, da užge iskro duha v otroku, da mu s svojo materinsko ljubeznijo ogreva srce in tako položi temelj za čednost. Ali je dobil otrok v poganski družini ta naravni in rodovitni temelj vsake vzgoje? Splošno moramo reči, da ne. Za časa rimske republike je bilo res nekaj častitljivih rimskih ženâ, katerim so bili otroci veselje in ponos, n. pr. Kornelija, mati obeh Grahov, ki je mesto dragotin pokazala prijateljici svoja sinova rekoč: „To je moj kinč.“ A take idealne prikazni so bile redke. Nenravni vpliv Grkov je kmalu povzročil, da so one redke otroke, ki jih je bilo še najti v odličnih družinah, prepustili sužnjikom v vzgojo. Naj se že oziramo na mater ali na očeta, nikjer ne najdemo ugodnih tal za idealno vzgojo. Družini je primanjkovalo zlasti glavnega stebra: svetosti zakona. Zakon se je lahko razdružil ali pa tudi brez kazni prelomil. In manjkalo je tudi drugega glavnega stebra, ljubezni in celo naravne ljubezni, ki se pojavlja celo pri živalih kot nagon. Vez, ki je pred Kristovo dobo družila zakonske, starše in otroke, ni bila vez ljubezni, temuč železna veriga, katero je skovala sebičnost in nasilje očetovo.

Vzpričo takih družinskih razmer je bilo le odobravati, če je država prevzela vso skrb za vzgojo. Pa s kakimi idealnimi smotri? V Šparti je bil namen državne pedagogike vzgojiti močne pesti, ne pa plemenite duhove. Sličen namen je imela vzgoja pri Perzijanih in Rimljanih.

Prava vzgoja blaži celega človeka; ne usovršuje samo uma in telesa, marveč upliva tudi na srce in voljo. In ravno v tem najblažjem in najvišjem smotru, ki ga mora imeti vzgoja, se je poganstvo najgorje motilo. Ali je bilo tudi drugače mogoče? Kdo naj bi bil mladino npravno blažil? Ali učitelji in vzgojitelji? Slepca bi bil slepca vodil. Pesniki in modroslovci so sicer v lepih besedah zahtevali, da morajo biti ljudje v kreposti podobni bogovom. Toda, kaj so pomagale te lepe besede? Slab vzgled pesnikov in modroslovcev je uničil tudi najlepše vzore. Ravno to tako ponižuje pogane,

da so bile njihove besede večkrat znamenje boljših nazorov, niso pa imeli moči, da bi se po teh nazorih tudi ravnali. Odkod tudi naj bi dobili to moč? Ali od svoje vere? Ta ni poznala gotovega določenega nadnaravnega cilja z večnim plačilom in večno kaznijo. In poganski bogovi, ali niso bili vsi brez izjeme posebljene strasti? Kaj čuda, da tudi najbolj vzorna poganska veleuma Plato in Aristotel, nista poznala višjega in boljšega smotra kot državo.

Zato pa tudi poganska vzgoja ni mogla biti kos svoji nalogi. Slutila jn to nalogo, rešila je ni! Pythagor je smatral za najvišji smoter vzgoje splošno soglasje, soglasje med Bogom in človekom, med telesom in dušo. Toda z lastnimi močmi se človek do tega soglasja ni mogel povspeti. Ali naj bi torej ljudje zastonj hrepeneli po vzgojitelju, ki naj bi povedel ljudi do večnega soglasja? Ne prišel je pravi vzgojitelj, toda niso ga poslali ljudje; poslal je Bog, vir vsega soglasja, božjega vzgojitelja, Kristusa.

II.

Če človek tudi še tolikrat doživi pomlad, vendar vselej veselo in prosto oddihne, ko po dolgih zimskih nočeh zopet zaveje pomladni dih čez premrlo zemljo in vzbudi novo, sveže življenje. Kar je bilo nemo, poje in se raduje, kar se je žalostno skrivalo, stopi z veseljem na dan, da bi živelo in delalo. Stara in slaba primera, kako se je vse spremenilo, ko je po dolgi zimski noči poganstva prvokrat zavel po premrlem svetu žarni dih svetega Duha. Krščanstvo je prineslo rešitev iz ledenih vezi smrti, prineslo je rešitev tudi v vzgoji. Krščanstvo je rešilo pred vsem slabotnega otroka. Otroška kri je bila, ki je prva tekla za Kristusa; zato je pa tudi otrokom naklonilo krščanstvo v najobilnejši meri svoje nebeške zaklade. Da, tukaj je zastavilo krščanstvo svoje moči in je zahtevalo za slabotnega otroka one človeške pravice, ki odgovarjajo človeškemu dostojanstvu otrokovemu. Krščanstvo je poučilo starše, da otrok ni predmet njihove samovolje, marveč lastnina božja. starišem podeljena kot zastava božje ljubezni, za katero bodo kedaj morali odgovarjati Bogu. Tako je krščanstvo odtegnilo otroka svojevoljnosti starišev in ga izročilo Gospodu, ki je nad otrokom, pa tudi nad stariši. Še več! Ne samo na vprašanje: „Odkod otrok“, je odgovorilo krščanstvo, rešilo je tudi važno vprašanje: „Kaj in kam.“

Krščanstvo vidi v vsakem otroku umno, prosto, osebno bitje. Še več! Krščanstvo daje vsakemu otroku še višje dostojanstvo. Po sv. krstu je otrok ljubljeneč božji, ki ima pravico do božje dedščine v kraljestvu blaženih. Kako vse drugačen je otrok v krščanstvu proti otroku v poganstvu! Krščanstvo je šele položilo temelj vzgoji; krščanstvo je vrnilo otroku dve stvari: osebno pravico in nadnaravno dostojanstvo.

Toda tudi s tem krščanstvo še ni bilo zadovoljno. Postavilo je otroka v dvojen raj, v raj krščanske družine in v raj svete cerkve. Le v krščanski družini je dobil otrok svojega pravega naravnega vzgojitelja; v krščanski družbi se ne zaveda le oče svoje dolžnosti kot glava in zaslomba matere

in otrok, tudi mati je dobila v polni meri svoje pravico in dostojanstvo kot enakopravna družica moževa. Kristus je krščanskemu zakonu utisnil milostipolno znamenje božjega zakramenta.

Drugi raj za otroke je sv. cerkev, katero je ustanovil Kristus, da bi kot mati vseh narodov sprejela v svoje materinsko naročje otroke vseh rodov; nji je dal Kristus nalogo, da bi bila vzgojiteljica vseh otrok božjih, vzgojiteljica narodov, vsega človeštva.

Ali pa ima cerkev za svojo nadčloveško vzgojno nalogo tudi nadčloveška sredstva? Vsa vzgojna sredstva je podal Kristus svoji cerkvi z besedami: „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode, krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha, in učite jih izpolnovati vse, kar sem vam zapovedal.“ Tukaj imate strahovalna sredstva, ki ne delujejo samo na čutne živce kot palica, marveč prešinjajo tudi najskrivnejše predale vesti. In ker ni dovolj, da človek božji nauk samo pozna, marveč mora po njem tudi živeti, ukazuje božji vzgojitelj, da tudi izpolnujemo oni vzvišeni program za življenje, ki ga je razvil v svojem nedosegljivem govoru na gori. Vse to pa še presega tretje vzgojno sredstvo, katero je označeno v besedah: „Krščujte itd.“, milost božja namreč, ki zliva nadnaravno luč in nebeško moč neposredno v dušo gojenčevo in dela to, kar je človeku sicer najtežje. Tega zaklada poganstvo niti slutilo ni, ima ga pa tudi le sv. cerkev.

In kako vzvišen je smoter, ki ga je dal Kristus vzgojevalnemu delovanju svoje cerkve! Sv. Pavel označuje kratko pa jedrnato daljni smoter krščanske vzgoje, ko pravi: „Da bode popolen človek božji, pripraven za vsako dobro delo“ (II. Tim. 3, 17); bližnji smoter pa nam podaja z besedami: „Bog nas je odločil, da bi bili jednaki podobi njegovega Sina. (Rim. 8, 29). Kristus je kot vzhajajoče solnce na nebu krščanske vzgoje. On je „pot, resnica in življenje in le s tem, da postane človek, kot pravi Tertulijan, drugi Kristus, more biti to, kar naj bi bil po volji božji.“

In res; Kristus ni trd špartanski vzgojitelj, marveč božji prijatelj otrok, prijatelj ne samo malim, marveč tudi onim, katerim je rekel: „Če ne bode te kot otroci, ne bode te šli v nebeško kraljestvo“ (Matth. 5, 20.) Že samo te besede kažejo dovolj jasno, da začenja krščanska vzgoja z vzgojo srca. S tem pa tudi vzgaja prave značaje. Saj krščanstvo ni drugega kot vrsta kreposti in če bi krščanstvo človeku ne bilo dalo ničesar drugega kot moč in pogum za trpljenje in s tem tudi za življenje, bi bilo s tem dovolj jasno pokazalo, da svoje vzgojevalne moči nima od sveta, marveč od Boga.

Toda duševna izobrazba, veda! Ali je za to tudi kaj prostora v krščanstvu? Zgodovina naj govori. Cerkev je vedno gojila vedo in umetnost vsake vrste. Toda, pravijo, verska vzgoja jemlje otrokom veselje do dela! Tako? Ali se ne ravna krščanstvo po Jobovem reku (5, 7): „Človek je ustvarjen za delo kot ptič za letanje!“ In ali ne pravi sv. Pavel: „Kdor ne dela, natiudi ne jé“ (II. Tess. 3, 10.) Krščanstvo je vera dela in njeni pristaši nikdar niso bili med onimi, ki trde: „Samo po veri se človek izveliča!“

Skoro bode dvatisoč let, odkar časti ves omikani svet v Jezusu Kristusu svojega najvišjega kralja in vzgojitelja. V naših časih pa vidimo, kako ne samo posamniki, marveč cele občine, države in rodovi odrekajo božjemu vzgojitelju pokorščino in se v mišljenju in v življenju oddaljujejo od njega. On trpi to; toda kakšne bodo posledice tega: Prepuščamo vam, da jih slutite sami!

Če bi se pa božji vzgojitelj in voditelj obrnil do nas in nas, kot je nekdaj svoje učence, vprašal: „Ali hočete iti vi tudi? — upam trdno, da bi vsi odgovorili: „Gospod, kam hočemo iti: Ti imaš besedo večnega življenja.“ (Jan. 6, 69.)

Uganke in zastavice iz živalstva.

V II. letniku „Slovenskega učitelja“ sem priobčil na strani 217 in dalje „Uganke in zastavice pri zemljepisnem pouku“ Kot nadaljevanje one zbirke podajam tu uganke in zastavice iz živalstva, ker se nadejam, da bodo tudi še marsikomu drugemu tako dobro služile kakor meni, kadar bode hotel razvedriti že utrujene duhove svojih učencev.

Vem, da zbirka ni popolna; toda podlaga poznejši popolnejši zbirki je tu. Zaradi boljšega pregleda sem razvrstil pričujoče uganke, ki so nabrane po raznih slovenskih knjigah, tako, kakor so razvrščene živali v Erjavčevem „Prirodopisu živalstva“.

* * *

Črn ko kovač, orje ko orač, pa ni kovač in ne orač. (*Krt.*)

Nima krampa, ne motike, vendar koplje brez spotike. (*Krt.*)

Kdo ima iz samih šivank suktnjo? (*Feš.*)

Imam več igel kot krojač, nisem gospod in ne berač, po noči lovim, po dnevi pa spim, po volka in gada se nič ne bojim. (*Feš.*)

Glavo ima, noge ima, nima pa repa, — zviije se, zbode te, kadar je kepa. (*Feš.*)

Videti je kakor mačka, — ima kremplje kakor mačka, — lovi si miši kakor mačka, — in vendar le ni mačka. (*Maček.*)

Katera past (mišolovka) se s peterimi črkami piše? (*Mačka.*)

Kdo brusi brez brusa in osle? (*Mačka.*)

Prede, pa ne vleče niti. (*Mačka.*)

Na ognjišču sedi, kuhar ni; prede, predica ni. (*Mačka.*)

Po dnevi, po noči, pri hiši vse sliši; če se oglasi, tatú odpodí. (*Pes*)
Poznam divjo zver, ki se piše s štirimi črkami; ako ji pa odvzameš zadnjo črko, takoj imaš domačo žival pred seboj. Ugani jo! (*Volk — vol.*)

Kdo davi, kakor volk? (*Volčica.*)

Kdo lovi svoj plen tako kakor lisica? (*Lisjak.*)

Kdaj so bile lisice v največjem strahu? (*Ob času Samsona, ko so se jim repovi vneli.*)

Kaj v lesu gromi? (*Medved.*)

V gozdu sem doma, — iščem si mesa; — dolgo zimo vso prespim, — včasih plešem in norim. (*Medved.*)

Tako jaz imam imé, — da reči pomeni dvé. — Prva, kaj prijetna, je v ednini, — druga je v roditelju v množini; — prvo čisla ljubljena mladina, druga ji je grenka korenina. — Črki dve skup ponovi, — kdor me prav izgovori. — V gozdu lovec me lovi. (*Med — ved.*)

Po noči švigam, ropotam, v shrambo vsako priti znam (*Miš.*)

Na kateri strani ima zajec več dlake? (*Na tisti, na kateri rep drži.*)

Kako daleč zajec v hosto beži? (*Do sredine*)

Kje zajec tako tiči, da ga nobeden spoditi ne more? (*Na rašnu.*)

Kdaj zajca zobje bolé? (*Kadar ga pes grise.*)

Kdaj teče zajec preko največ lukenj? (*Kadar teče preko strnišča.*)

Katera žival je konju najbolj podobna? (*Kobila.*)

En klobuk, pa dve glavi; en rep, pa dve roki; štiri nosnice, dve škornjici; šest nog, po štirih gre. (*Jezdec na konju*)

Kako se pravi gori, ki na štirih železnih stebrih stoji? (*Konj na podkovich.*)

Koliko žebljev je treba za dobro podkovanega konja? (*Nobenega, ker je še podkovan*)

Kateri konj vidi zadaj tako dobro, kakor spredaj? (*Slepi.*)

Štiri ušesa, dva trebuha. (*Konj in jezdec.*)

Beseda v ednini pomeni ti sivčka — ušes je velikih, a je brez rivčka. — Če konec besedi odstrižeš, — živali množico dobiš; — svetujem ti, da se podvižeš, — hudó bo, če jo razsodiš. (*Osel — ose*)

Kdaj je vol zunaj in znotraj kosmat? (*Kadar na pragu stoji.*)

Kam najprej udarijo vola, kadar ga pobijejo? (*Na kožo [dlako].*)

Kar beseda s „k“ ti znači, — „v“ a čestokrat razkači. (*Kol — vol.*)

Štirje capljajo, štirje bengljajo, dva svetita, dva merita, eden pa poganja. (*Krava.*)

Beseda s „t“ na mig pové — kar s „k“ prav rada jé. (*Trava — krava.*)

Poznam domačo žival, ki jo pišeš s petimi črkami; odvzemi ji drugo črko, dobiš pijačo, ki jo tudi otroci radi pijó. Pogódi jo! (*Krava — kava.*)

Nisem kri, nisem voda, pa sem obema v rodu. (*Mleko.*)

Kaj je najboljšo pri telečji glavi? (*Tele.*)

Po gorah hodi suknja in kožuh. (*Ovca.*)

Zakaj snedó bele ovce več krme nego črne? (*Ker jih je več.*)

V goro gre, domov gleda; domov gre, v goro gleda. (*Rog na kosi.*)

Kateri pes ne čuva hiše? (*Morski pes [tulenj].*)

Jed beseda prva znači, — druga je izraz pijači; — ako združiš pa obé, — ptice s tem dobiš imé. (*Sok — ol.*)

Po dnevi spim, po noči kričim. Kdo sem? (*Sova.*)

Ima velike oči, a vendar ne vidi. (*Sova.*)

Ko pride mladotetje, — od daleč priletim, — glasi se ptičje petje, — i jaz se oglasim. — Brez doma in brez hrama — otroke izredim; ker reva sem kot mama, — jih drugim podvalim. — Jaz pisati in brati — učila nisem se, — kdor hoče me poznati, — poslušá naj ime! (*Kukavica.*)

Na Španskem kukavica nikoli ne kuka dopoludne. Ali verjameš to? (*Kukavica ne kuka „dopoludne“, marveč „kuku.“*)

Če bereš naprej me, — povem ti gozdnega ptiča; — če bereš nazaj me, pa tečno jed kmetiča. (*Kos — sok*)

Vilice pri sebi nosi, a nikdar ne jé mesa; — sto peres imá pri sebi, — a pisati nič ne zna. (*Lastavica.*)

Kaj je črneje od krokarja? (*Njegovo perje.*)

Ni belši labud, — črnejši vran tud', — po konjski rzgá, — dekliški skakljá. (*Sraka.*)

Da sem žlobudra sitna, praviš, — tatinskih tičev vseh prvak; — če glavo, rep mi pa odpraviš, — na hrbtu s košem sem čudak. (*Sraka — rak.*)

Kmet je sejal ter govoril: „Če bo prišlo, ne bo prišlo; če ne bo prišlo, bo pa prišlo. Kaj je mislil? (*Golobi — proso.*)

Krono ima, kralj ni; ostroge ima, jezdec ni. (*Petelin.*)

Spredaj kakor češelj (glavnik), v sredi kakor jagnje, a od zadaj kakor srp. (*Petelin.*)

Koliko bi iznesla dva petelina v štirih letih, ako bi od vsacega dobil na leto eno krono? (*Nič bi ne iznesla, ker petelini ne nesó*)

Nisem živo — a v sebi življenje imam; — okusil krepko — jedilo si moje že sam. (*Fajce.*)

Rad me ješ brez nogé, — rajše pa, če imam obé. (*Fajce pa pišče.*)

Dvakrat se na svet rodilo. (*Pišče.*)

Iz živega mrtvo, iz mrtvega živo. (*Fajce in pišče*)

Znotraj je belo in rumeno, a to, kar iz njega pride, je živo. (*Fajce in pišče.*)

Jaz poznam okrogel grad. — Nima oken, nima vrat. — V njem zaprt je vitez mlad. — Lastna mati čuva zide, — da iz ječe ne uide — Ali vitez je junak, — on bi rad na jasni zrak, — in upre se v steno jak. — Stena se razpoči mi. — vitez vèn poskoči mi. — Deca, saj poznate ga, — viteza možatega? (*Mlado pišče.*)

Če kvišku vržeš, je belo, če na tla pade, je rumeno. (*Fajce.*)

Je v sodcu brez obroča — bela in rumena moča. (*Fajce.*)

Poglej me kavdrača! Mar nisem ptič lep? — Pečenka kot moja, je malokatera! — Odreži pa glavo, izpuli mi rep, — vsakdanja ostane ti časovna mera. (*Puran — ura.*)

Po vodi plava kakor goska, a goska ni. (*Gosjak.*)

Kdaj se gosi najbolj bojé lisice? (*Kadar pride med nje.*)

Kje začenjajo mlade race plavati? (*V vodi.*)

Kdo nima v svoji hišici ne stola, ne mize, pa vendar sladko počiva, ugodno sedi in já? (*Ptica v kletki.*)

Zakaj so ptičice najboljše pevke? (*Zato, ker najbolj znajo svoje pesmice.*)

Zaplata zaplato — nešteto pokriva, — nosi jih kožica, ni zanjka ne šiva. (*Ptičje perje*)

Hišica brez rok in brez sekire zidana. (*Gnezdo.*)

Dolga na drog, — živa brez rok, — hodim brez nog — v grme in log, — v luknjo pod glog. (*Kača.*)

Kakor slavček noč in dan prepevam, — pa me vsak črti, če le zazevam. Kdo sem? (*Žaba.*)

Katera riba je najboljša? (*Tista, ki je na misli lačnega človeka.*)

Strah pride v hišo, pobere vse nedolžne otročiče, hiša pa pri oknih ven zleti. (*Strah je mreža, otročiči ribice, hiša pa voda, ki iz mreže isteče.*)

Krog cerkve brenči: Notri pa moje gori. (*Čebela*)

Ljubi moj, poznaš ptico, ki nam sladi potico? (*Čebela.*)

Ptica sem, pa po meni nihče ne strelja, — sladka sem, pa iz mene cukra ne dela (*Čebela.*)

Kdo ima glavo težko kakor trup? (*Mravlja.*)

Najdemo grad, — zlasti spomlad' — živ je zamorčkov, — jajčkov in klinčkov. (*Mravljišče.*)

V bukvah tičim, — se nič ne učim. (*Molj.*)

Katera senca naredi drevju največ škode? (*Gosenica.*)

Po morju hodi, pa si nog ne zmoči. (*Muha.*)

Kaj je nad nami — kvišku z nogami? (*Muha na stropu.*)

Ni človek, a vendar v človeški obleki skače. (*Bolha.*)

Kdo največ skače? (*Bolha.*)

Nikoli se ni učil presti, pa vendar dobro prede. (*Pajek.*)

Prede dolgo nit, a na vretenu nima nič. (*Pajek.*)

Kdo prede brez kolovrata? (*Pajek.*)

Kdo se je rodil kakor učen tkalec? (*Pajek.*)

Črn se gre kopat, a rudeč iz kopeli pride. (*Rak.*)

Sred' sebe mi glava — želodec imá, — iz repa ti dajem — pa največ mesá. (*Rak.*)

Prav kratek sem krojač, — ves bos sem in brez hlač, — dve škarjici imam, — hudó vščeniti znam. — Po vodi rad veslam, — globoko skrijem se, če hočeš vjeti me. — Če vbožec se vlovim, — na mizo prismučim, — rdečo kožo imam, — kar me je tega sram! — Bele oči dobim, — veš li kak' se velim? (*Rak.*)

Katera žival ima kosti zunaj, meso pa znotraj? (*Rak.*)

Poznam neko zeló čudno zver, — deni jo v pašo ali žir, — nikoli se tako ne odebelí, — da bi si skrila svoje kosti. (*Rak.*)

Kdo nam vpričo nas kri pije? (*Pijavka.*)

Kdo svojo hišo vedno s seboj nosi? (*Polš.*)

Kdo svoje hiše še nikdar znotraj videl ni? (*Polš.*)

Katera hiša je davka prosta? (*Polševa.*)

V kateri hiši ni nobene miši? (*V polševi.*)

Katere hiše ni treba nikdar ne beliti ne barvati? (*Polševe.*)

Kdo je povsod doma? (*Polš.*)

Čigava hiša je zidana samo za enega gospodarja, po čigar smrti noče nihče v nji stanovati? (*Polševa.*)

Katera hiša nima ne oken ne strehe? (*Polševa.*)

Štiri rogé, pa nobene nogé. (*Polš.*)

Od znotraj vse življenje ni — možiček videl svoje hiše; — in vendar vedno v njej tiči. — Kako se gospodar ta piše? (*Polš.*)

Nisem rogata živina, — pa roge lé molím; — daleč počasno pridem. — hiše ne zapustim; — za postne dni dajem jedi, — jedi brez vseh kosti. — Kako se mi veli? (*Polš.*)

Biba leze, bivol ni, — tovor nese, osel ni, — róge ima, kozel ni, — hišo ima v hiši ni, — svetijo se štir' oči. — Kaj je neki, kaj se t' zdi? (*Polš.*)

N.

Slo v s t v o.

Knjige Društva svetega Jeronima. Dobili smo v oceno knjige hrvaškega „Društva svetega Jeronima“ za leto 1903. To društvo je ustanovljeno kakor pri nas „Družba svetega Mohorja“ za širjenje prosvete med prostim ljudstvom. Smelili bi se pa opomniti, da še ni tako globoko prodrlo med ljudstvo kakor naša dična „Družba“, čeprav nas Hrvatje po številu vsaj trikrat prekašajo. Članov je imelo 15.878, a med temi samo 4327 letnih. To je vsekako premajhno število za tak narod kot so Hrvatje. Tudi mi Slovenci se zanje premalo brigamo. Povsod dobiš obilo nemških koledarjev, brošur in različnih spisov, hrvaška periodična izdavanja, hrvaški pisatelji, kaj šele drugih slovanskih narodov, so pa po naših knjižnicah, dejal bi, bele vrane. In vendar bi se morali zavedati, da so časi, ko so naše pokrajine še prištevali nemškemu cesarstvu, že davno minuli. Komaj petdeset članov Slovencev dobimo naznačenih v društvenem koledarju in letopisu „Danici“. Kaj je to v primeri s številom Hrvatov Mohorjanov!

Za eno krono dobiš pet ličnih knjižic, za deset kronic postaneš dosmrtni ud. Toliko so pač knjige vredne!

Slike iz svakidanjega života. (Dio drugi.) Napisao Vaclav Kosmák, pohrvatilo Stjepan Žgurić. 8°. Str. 156. — Kosmákove črtice so se priljubile češkemu preprostemu ljudstvu že koj, ko so jele izhajati v brnskem „Hlas“-u. Pisatelj v izvirniku šaljivo pripoveduje, kako je na svojem potovanju po deželi z znašim „kukátkom“ (kukalom) dostikrat naletel na ljudi, ki so z zanimanjem čitali imenovani list in ga popraševali po imenu neznanega poročevavca, ki bi ga lahko primerjali morebiti našemu „ribniškemu novičarju“ v Domoljubu. Kakor smo čitali, je hrvaško ljudstvo z veseljem seglo po prvem zvezku Kosmákovih povestic, ki jih je društvo izdalo pred par leti. Zato upamo, da se bo isto zgodilo tudi letos, saj se je gospod prevajavec potrudil, da jih je pohrvatil po besedi in po duhu ter češko ozračje nadomestil s hrvaškim krajevnim in življenskim ozadjem, v kolikor je to bilo potrebno in koristno.

Kosmák je res ljudski pisatelj, ki govori iz srca v srce, ki dobro pozna dobre in slabe lastnosti svojega naroda in ki izkuša nanj

vplivati, da se poslednjih otrese, ter tako ljudstvo vzgajati, odkrivajoč mu njegovo zdravo, dobro jedro, zbujač mu zaupanje v samega sebe in v svojo moralno moč. — In vse to bo dobro tudi hrvaškemu narodu.

Tudi Slovenci imamo Kosmákove črtice že v večini prestavljene deloma v „Slovanski knjižnici“, deloma v listkih prejšnjih letnikov „Slovenca“.

Nasljeduj Hrista. (De imitatione Christi.) Napisao Toma Kempenac. S latinskoga jezika na hrvaški preveo dr. Stjepan Bosanac. 12°. Str. XV. + 316. — Dolgo časa nam je že društvo obetalo to knjigo, letos je svojo obljubo tudi izpolnilo. Kakor nam je že l. 1719. oče Hipolit iz Novega mesta poslovenil to od vseh imenitnih mož priznano in visoko spoštovano ascetično knjigo, tako so tudi Hrvatje že zelo zgodaj dobili prvi prevod Tomaža Kempčana „Hoje za Kristusom“, ki ga je izvršil prvi hrvaški umetni pesnik Marko Marulić l. 1500, t. j. 83 let po smrti izvirnega pisatelja, avguštinskega redovnika Tomaža Hamerkena. Pozneje ji je sledilo še več prevodov, ki pa niso ustrezali vsem zahtevam sedanjega časa. S tem je kritika zadovoljna. — O vsebini je škoda izgubiti besede, ker je knjiga pač povsod dobro znana.

Pivničarstvo. Napisao Franjo Kuralt, tajnik hrv. slav. gosp. društva. 8°. Str. 90. — Kakor „Umni kletar“ Slovincem, tako bo gotovo tudi „Pivničarstvo“ nahvali prišlo hrvaškim vinogradnikom. Sicer pravi neka hrvaška narodna pesem, da

„... nije nikad Zagorac — prodao vina već ga je popila — vesela družina“, vendar želimo, da bi ta knjiga kaj pripomogla do povzdige in boljšega razpečavanja hrvaške kapljice, ki zasluži priznanje širom sveta.

A. Geikie: *Privodni zemljopis.* Preveo dr. Milan Šenoa. 8°. Str. 78. — Ta knjiga tvori prvi zvezek poljudne znanstvene knjižnice, ki jo namerava društvo izdati tekot prihodnjih let. Zemljepisno in narodopisno vedo, ki ljudstvu kaj zelo razširja obzorje, ki goji v njem idejo in zavest skupnosti, narodnega edinstva, je v sedanjem času treba upoštevati in gojiti. Kakor ljudstvo najrajši čita po časnikih novice iz domačih krajev, tako se veseli in trpi in živi s svojim narodom,

če se mu dá v roko knjiga, opisujoča njegove običaje, nošnje, njegove krajine in njegovo socialno in kulturno stanje. S „Prirodnim zemljopisom“ je ustvarjena nekaka podlaga, kateri bo, kakor upamo, sledil ciklus znanstvenih in zemljepisno - narodopisnih knjig, preprostemu ljudstvu primerneega značaja.

Danica. Koledar i ljetopis „Društva svetojeronimskoga“ za prestupnu godinu 1904. 8°. Stranij 241. — Danica je gotova najlepša knjiga letošnjega književnega daru. Tiskana je v 45.000 izvodih, kar priča o njeni priljubljenosti med Hrvatí. Z veseljem pozdravljamo v njej izvirne spise hrvaške lepe literature. Poleg lepo in pregledno urejene koledarske vsebine dobimo notri nekoliko črtic o brzozjavu in pošti, pregled po svetu, jako poljuden opis južne Afrike, „Majstor“ nam pripoveduje par zanimivih šal, Skender

Horvat nekaj dogodljajev iz lovskega življenja, ki pa diše preveč po Münchhausenu. Dalje dobimo notri životopis dr. Štefana Ilijaševića, zaslužnega hrvaškega rodoljuba. Želja, ki smo jo gori izražali, je že izpolnjena. Dr. M. Šenoa nas vodi v vzburkano Zagorje, ki je znano tudi marsikateremu Slovincu, saj so tam različne hrvaške toplice, saj je tam znamenita hrvaška božjapot Marija Bistrica — ni je skoro na Hrvaškem videti deklice, ki ne bi imela na prsih „uspomene na Majku bistričku“. Poleg opisa padea Carigrada nahajamo prav primerno razpravo o gluhonemih in o boleznih naših žit. Splošno moramo reči, da je že sama „Danica“ vredna, da se naročimo na „Društvo sv. Jeronima“, zato želimo, da bi mnogo Slovencev to res tudi storilo.

P. S.

Šolske vesti.

Izpremembe pri učiteljstvu. Absolvirani učiteljski kandidat g. Raj. Božič je imenovan za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v Št. Vidu nad Ljubljano. — Na novoustanovljenih paralelkah štiri-razrednic v Kostanjevici in Mokronogu sta imenovani učiteljica gpdč. Marija Gasperin iz sv. Križa in absolvirana učit. kandidatinja gpdč. Pavla Jaklič iz Dobrépolj. Za učiteljico na šolo k sv. Križu je imenovana absolvirana učit. kandidatinja gpdč. Franja Trtnik iz Ljubljane.

Imenovana je za provizorično učiteljico v Šiški ondotna suplentka, gpdč. Ema Zarli.

Izpití učiteljske usposobljenosti. Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit za ljudske šole: a) s slovenskim učnim jezikom: Černic Katinka, Harmel Adolf, Jaklič Julija, Klančič Emilija, Košuta Julija (nemšč. in ital. kot predmet), Logar Milka (italijan. kot predmet), Prinčič Olga (nemščina kot predmet), Slavec

Angela, Thaler Ernesta (nemščina kot predmet), Valenčič Franja (nemščina kot predmet), Wrišer Marija (nemščina in ital. kot predmet), Žgur Marija, Žic Ljubica (nemščina in ital. kot predmet), Marn Leopold (nemščina kot predmet); — b) s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Eppich Fani, Gomilšek Ljudmila, Karlin Martina (oboje z odliko), Mercina Gabrijela, Nöth Irma (ital. kot predmet), Strel Jadviga, Žega Marija (za slov. ljudske šole z odliko), Zupančič Ivanka (oboje z odliko); — c) s slovenskim in italijanskim učnim jezikom: Martelanc Josipa (nemščina kot predmet); č) z nemškim učnim jezikom: Benet Marija, Dell Amalija, Niederl Ljudmila, S. Marija Ant. baron. Schwartzenu Klotilda in Weinmeister Karol. — Reprobirani so bili štirje za ljudske šole z nemškim učnim jezikom.

Razpis katehetske službe. Za mestne ljudske šole se je sistemiziralo IV. mesto stalnega veroučitelja s pre-

jemki II. plačilnega razreda. Novo mesto se zasede s početkom drugega tečaja tekočega šolskega leta. Pravilno opremljene prošnje je vlagati pri c. kr. mestnem šolskem svetu v Ljubljani najkasneje do 25. decembra t. l.

Za učitelje važna razzodba upravneza sodišča. Gosp. Matevž Žgajner, učitelj in šolski vodja v Resniku pri Žrečah, postal je vsled dekreta od dne 28. oktobra 1898, št. 876, definitivno nastavljen učitelj v okraju Sežana na Goriškem. S 1. marcom 1902 podelil mu je štajarski deželni šolski svet mesto učitelja in šolskega vodje v Resniku ter se mu je nakazala plača po I. stopinji. Prošnja Matevža Žgajnerja, da bi se mu plača po II. stopinji odkazala, se je pa z odlokom od dne 15. septembra 1902, št. 5292, odklonila in je to odločbo deželnega šolskega sveta tudi ministrstvo za uk in veronauk z naredbo od 20. decembra 1902, št. 40307, potrdilo, češ, da g. Žgajner ob času, ko je stopil zakon od 19. septembra 1899, št. 73 dež zak. za Štajarsko, na katerega se je on v svoji prošnji opiral, v veljavo, še ni bil v učiteljski službi na Štajarskem; določba § 2. tega zakona pa da ima veljavo samo glede učiteljev, kateri so ob času, ko je ta zakon stopil v veljavo, službovali že na Štajarskem. Zoper to odločbo vložil je gosp. Matevž Žgajner po dr. Ivanu Dečku. odvetniku v Celju, pritožbo na upravno sodišče, katero je to odločbo deželnega šolskega sveta, oziroma ministrstva pri obravnavi dne 2. decembra t. l. kot protizakonito razveljavilo.

Učiteljska ustanova. Razpisana je ustanova pokojnega svetnika deželne vlade Ivana Mahkota za upokojene ljudske učitelje, ki trpé pomanjkanje. Ustanova znaša 150 K na leto. Pravico do te ustanove imajo ljudski učitelji na Kranjskem, ki so zaradi bolezní pred izpolnjenimi de-

setimi službenimi leti morali službo zapustiti, potem taki, ki so zaradi bolezní bili upokojeni pred izpolnjenim 40. službenim letom, stednjič upokojeni učitelji sploh, ki zaradi bolezní ali zaradi drugih vzrokov trpé pomanjkanje. Ustanovo podeljuje c. kr. deželni šolski svet, kateremu so pošiljati prošnje do 10. jan. 1904.

Razpisane učiteljske službe. Na dvorazrednici v Dobrničah je razpisano učno mesto s postavnimi dohodki. Prošnje do 7. januarja 1904 na ces. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem. — Na štiri-razrednici v Žužemberku je vnovič razpisano učno mesto v definitivno nameščenju. Prošnje, ki so bile vložene ob prvem razpisu, imajo še vedno veljavo. Sklepni termin za novi konkurz je 7. januar 1904. — Na enorazrednici v Babnem polju je razpisano učno mesto. Prošnje do 7. januarja 1904 na c. kr. okrajni šolski svet v Logatcu. — Na enorazrednici v Poljanici je razpisana služba učitelja-voditelja s postavnimi dohodki definitivno ali pa provizorično. Prošnje do 31. decembra na c. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem. — Na enorazredni dekliški šoli v Tržiču je začetkom drugega polulelja tekočega šolskega leta popolniti učno mesto s postav. dohodki in naturalnim stanovanjem. Prošnje do 4. januarja 1904 na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju. — Na enorazrednici v Besnici je provizorično zastavljeno mesto učitelja-voditelja s postavnimi dohodki in naturalnim stanovanjem razpisano v stalno nameščenju. Prošnje do 10. januarja 1904 na c. kr. okrajni šolski svet v Kranju.

Koroške šole. Kakor znano, nimajo koroški Slovenci skoraj nobenih ljudskih šol. Vse šole v slovenskem delu dežele so dvojezične. To se pravi: Višje šolske oblasti priznajo, toda le na papirju, potrebo, da učitelji vsaj v najnižjem raz-

redu s slovenskimi otroci govore v slovenskem jeziku. Ker pa učitelji z malimi izjemami ne znajo ali nočejo znati slovenskega jezika, zato mučijo male otroke takoj izpočetka z nemščino, katero jim ubijajo s palico in pestjo. Koroški deželni šolski svet nima druge večje skrbi, nego da v ljudskih šolah vzgaja slovenske odpadnike, ki koncem šolskih let niti svojih slovenskih imen ne znajo pravilno pisati.

Naravnost nečuvveno in škandalozno je, kar so nedavno poročali slovenski listi o šolah v Prevaljah, pri Fari in Lešah. Šolski otroci so skoraj izključno slovenski, a šole čisto nemške, ker tako hoče deželni šolski svet, ki pošilja v te kraje

učitelje, povsem nezmožne slovenskega jezika. To niso ljudske šole, marveč ljudske trapilnice in mučilnice. In to v ustavni državi, začetkom 20. stoletja po Kristusu, navzlic § 19. državnega temeljnega zakona, navzlic pravičnosti sedanje vlade do vseh avstrijskih narodov. Morda pa visoka vlada sodi, da Slovenci niso narod, marveč tolpa mejnarodnih ciganov, katere je slučaj vrgel v državo neverojetnostij. Z ozirom na ravno opisane razmere so poslanci Žitnik in tovariši v seji pismeno vprašali g. naučnega ministra: Ali so mu znane te neznosne razmere na Koroškem in ali jih hoče čimpreje odpraviti?

Drobtine.

Občni zbor »Slovenske Šolske Matice«, ki bi se imel vršiti dne 28. decembra t. l., je preložen na dan 27. decembra t. l., namreč na nedeljo po božiču. Zakaj se je neki preložil na nedeljo? Ali zato, da se ga učitelji z dežele, ki so ob enem orglavci, ne bodo mogli udeležiti? Mogoče je pa tudi, da je odbor „Slov. Šol. Matice“ dobil kak migljej od vis. c. kr. dež. šol. sveta, da naj občni zbor preloži na nedeljo, ker smo čuli, da se je v prošnjah, katere so vložila nekatera učiteljska društva za zopetno dovolitev božičnih počitnic, povdarjalo tudi to, da je božični čas najpripravnejši za zborovanje raznih učiteljskih društev, in da je tudi za letos določeno zborovanje „Slovenske Šolske Matice“ za dan 28. decembra t. l., katerega se pa učiteljstvo ne bo moglo udeležiti, ako se ne dovolijo zopet božične počitnice. Torej zakaj se je občni zbor preložil?

Ganglova teorija in praksa. Gangl se v „Učit. Tovarišu“ z vsemi močmi

bori za izboljšanje gmotnega stanja ljudskih učiteljev. Sam ne vé, kako črno bi narisal bedo „stradajočega“ učiteljstva. Toda to njegovo javkanje je le na papirju, v resnici se on meni za bedno učiteljstvo toliko kakor za lanski sneg. Čemu neki? Saj ima sam lepo plačo; 2720 K na leto nima nobeden ljudski učitelj. Zato je pa tudi z mirno vestjo prevzel še petje na idrijski realki, ki mu bo tudi neslo letnih 300 kron, seveda na škodo ljudskemu učitelju, kateremu je liberalno gospodstvo idrijskega mesta odvzelo ta postranski zaslužek zaradi prav malenkostnega vzroka. Tu se je prav očitno pokazala Ganglova „ljubezen“ do ljudskega učiteljstva. Pa so mnogi še vedno tako zaslepljeni, da tega nočejo uvideti.

Šola zaprta. Ker so bile ruske (ošpice) v Idriji zelo razširjene, je višja oblast ukazala c. kr. rudniško ljudsko šolo od dne 30. okt. do 12. nov. t. l. zapreti. Ker

pa bolezen med tem še ni pojenjala, za-
preti se je morala šola zopet od 17. do
22. nov. t. l.

Mejnarodna razstava „Otroški svet“
se pripravlja v Peterburgu. Na njej ho-
čejo pokazati popolno sliko otroškega
življenja od zibelke pa do izstopa iz šole.
S to ekspozicijo hočejo predstaviti fizično
in нравno vzgojo otrok, domačo in šolsko
higijeno, obleke, igre, poklic in šolanje
otrok; pri tem se bodo ozirali bajè tudi
na umetno vzgojo otrok.

Iz št. Lamberta — Članek „Snujmo
šolske hranilnice“ v letošnji št. 19 „Slo-
venskega Učitelja“ je pri nas našel dobra
tla. Osnovala se je v naši šoli hranilnica
in so otroci v teku enega meseca vložil
že 26 K 22 v. — Živeli nasledniki!

V Idriji se je poročila c. kr. učiteljica
gdč Katarina Jeschenagg s c. kr.
gozdarskim asistentom gosp. Rudolfom
Neuwinger. Častitamo!

IV. katol. učiteljskega shoda se
je udeležilo 304 svetnih učiteljev in sicer
2 okr. šolska nadzornika, 3 srednješolski
ravnatelji, 5 srednješolskih učiteljev, 5 rav-
nateljev in 19 učiteljev meščanskih šol,

61 ljudskošolskih vodij, 109 učiteljev in
89 učiteljic iz ljudskih šol in 11 učiteljic
za ročno delo. Poleg tega je bilo na shodu
108 duhovskih učnih moči; 4 šolski nad-
zorniki, 3 srednješolski ravnatelji, 21 du-
hovskih srednješolskih učiteljev, 52 vero-
učiteljev, 18 duhovskih učiteljev na me-
ščanskih šolah. Drugih gostov je bilo 185.
Učiteljski shod v Lincu se ni vršil šumno,
pač pa vredno svoje vzvišene naloge.

Kraljeva palača Odisejeva. Na
otoku Leukas je začel dr. Dörpelt pri
izkopavanju na neko palačo, o kateri trdi,
da je kraljeva palača Odisejeva. Mnogo
dokazov namreč potrjuje mnenje, da stara
Itaka ni mali otok, ki je pozneje dobil
to ime, marveč večji otok Leukas. Kar
pripoveduje Homer o krajih na otoku
Itaki, vse to se nabaja na otoku Leukas.

Jedino resnično. Troplong, pred-
sednik francoskega senata, znani učenjak
in jeden najboljših francoskih juristov, je
na smrtni postelji priznal: Če je človek
v svojem življenju veliko bral, veliko
premišljeval in dolgo živel, spozna, ko
mu je treba umreti, da je jedino res-
ničen katehizem.

Vabilo na naročbo.

„Slov. Učitelj“ bode izhajal v novem letu enkrat na mesec in
sicer 15. dan vsakega mesca na poldrugi poli (24 strani.)

Cena mu bode za celo leto štiri krone, za pol leta dve kroni.

Tistim naročnikom, ki so že vplačali naročnino za prihodnje
leto, se bode preostala svota vračunila za naprej.

Prihodnja številka izide 15. januarja.

*Svoje naročnike prosimo, da nam ostanejo zvesti in vse somišljenike
pozivljamo, da agitirajo za naš list.*

Z Bogom naprej!

Uredništvo.

„Slovenski učitelj“ izhaja dvakrat na mesec (1. in 15.).

Cena mu je na leto 5 K, na pol leta 2 K 50 h.

Urejuje in izdaje: Fran Jaklič, učitelj. — Oblastim odgovoren: Ivan Rakovec.
Rokopisi, naročnina in reklamacije naj se pošiljajo: Uredništvu „Slovenskega
učitelja“ v Ljubljani.

Tiska Katoliška Tiskarna.

